

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta (HE 136/2014 vp)

Totean Opetushallituksen puolesta lausuntona otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä seuraavan.

Esitys perustuu pääministeri Kataisen hallituksen marraskuussa 2013 tekemään päätökseen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta ja tähtää osaltaan julkisen sektorin rahoitusvajeen korjaamiseen sekä tulevien etuuksien ja palveluiden turvaamiseen. Opetushallituksen mielestä esityksen vaikutuksia suhteessa sen tuomiin säästöihin tulisi vielä esityksen perusteita laajemmin arvioida ja sen pohjalta ratkaista, onko esitykseen sisältyvien lakien hyväksyminen perusteltua.

Perusopetuslain 13 §:ään ja lukiolain 9 §:ään sisältyvä velvoite pienryhmäisten uskontojen opettamiseen vähintään kolmelle ao. uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla oppilaalla, joiden huoltaja on pyytänyt ao. uskonnon opetusta, on turvannut sen, että eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat oppilaat ovat saaneet Suomessa kansainvälisesti vertaillen hyvin laajasti opetussuunnitelmaan perustuvaa tunnustuksetonta, oman uskonnon opetusta yleisen koulujärjestelmän piirissä. Jos uskonnonopetuksen järjestämiseen velvoittavaa oppilasmäärä esityksen mukaisesti korotetaan, on ilmeistä, että pienryhmäisten uskontojen opetusta tullaan järjestämään lisääntyvässä määrin koulun ulkopuolella oppilaiden omissa uskonnollisissa yhteisöissä niiden itsensä määrittämällä tavalla. Tämä kehitys ei ole yhteiskunnan eheyden kannalta kaikilta osin toivottavaa.

Opetushallitus katsoo myös, että esitetty muutos kohtelisi eri uskontoja eri tavoin ja voisi heikentää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Koska katoliseen ja bahai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvia oppilaita asuu hajallaan eri kunnissa, näiden oppilaiden opetukseen esitetty muutos vaikuttaisi muita enemmän. Nykyisin opetettavista uskonnoista juutalainen uskonto, adventistinen uskonto sekä kristiyhteisön uskonto toteutuvat heidän omissa kouluissa ja Herran kansa ry:n uskonto vain keskittyneenä kahdelle paikkakunnalla eikä niihin kohdentuisi merkittävää muutosta rajan nostosta.

Esityksen mukaan laki perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta tulisivat voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Uutta ryhmäkokoa noudatettaisiin muodostettaessa uskonnon opetuksen ryhmiä elokuusta 2015 lukien. Lakiesityksiin ei ole kirjoitettu muita siirtymäsäännöksiä, eikä esityksen

perusteluissa ole pohdittu siirtymävaiheen mahdollisia vaikutuksia opiskelemissa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden opintoihin. Oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturva huomioon ottaen lakeihin tulisi sisällyttää siirtymäsäännökset, joilla turvattaisiin jo opiskelemissa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden mahdollisuus suorittaa aloittamansa opinnot loppuun nyt voimassa olevin säännöksin. Lukion opiskelijoita kannustetaan opintojensa pitkäjänteiseen suunnitteluun ja heidän opinto-ohjelmansa on suunniteltu sisällyttäen niihin tietyt kurssit, jotta opiskelija saa suoritettua lukion koko oppimäärän ja opinto-ohjelmaansa sisällyttämänsä oppiaineiden oppimäärät suunnitellussa ajassa.

Esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu osin käytettävissä oleviin tietoihin ja osin arvioihin esimerkiksi opetusryhmien määrästä.

Järjestäjäkohtaisten eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvien oppilas- ja opiskelijamäärätietojen puuttuessa taloudellisten vaikutusten arviointi on hankalaa. Arvio uudistuksen säästövaikutuksista vaikuttaa kuitenkin ylisuurelta.

Hallintojohtaja

Matti Lahtinen